

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántartások és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre K 10—

Fél évre 5—

Negyed évre 2-50

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYILVÁNTARTÁS 50 fillér.

MURAKÖZ

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajtájedves:
STRAUSZ SÁNDOR.

Az új király.

A magyar nép hagyományos királyhűségét a történelem számos példája igazolja. A harcos, aki felölti legfőbb hadura palástját, hogy az ellenség őt ölje meg királyja helyett: klasszikusan jellemzi azt a szinte határtalan, önfeláldozó szeretetet, mellyel a magyar nép uralkodója iránt viseltetik.

Orgyilkosok a trón örökösének elele ellen törnek és kioltják azt. A megtorlásban elüljár a magyar. A hadüzenet napján legelsőbb magyarok ragadnak fegyvert, hogy méltóan megbüntessék a gyilkosokat. Az ország szívében, Budapesten, hangos az élet. Rögtönzött népgyűléseket tartanak Isten szabad ege alatt és a gaztellen felbőszült szónokok lelkesítik a tömeget, hogy boszulják meg a trón várományosa ellen elkövetett merényletet. A magyar katonák a boszu lángjától hevítve, megfogadják, hogy vérök életök árán büntetik meg a gyilkosokat. Ég, forr, lázong és készülődik az egész ország a trón védelmére folytatandó harcra.

A magyar ember érzelésében és lelkiéletében a trón egyesíti magában mindazokat a jeles tulajdonságokat, melyeket az ország vezetésében, uralkodásában és irányításában szent és sérthetetlen ideálok gyanánt tisztelnek. A magyar alkotmányban a király a törvényhozó tényező legmagasabbja, akinek szentesítésétől függ minden törvényünk. A magyar közéletben pedig a király fekkölt személyét mélyesleges hódolattal, igaz szeretettel veszik körül.

Amióta I. Ferenc József királyunkat Budavárában Szent István koronájával megkoronázták, az egész monarchiában nem voltak hűségesebb alattvalói, mint a magyarok. Egész élete során végigkísérte a bölcs

uralkodót magyar népének rajongó szeretete, amely még örök pihenőhelye előtt sem fordul meg, hanem a nagy veszteség fölötti mély fájdalommal tovább él szívünkben, ahová emlékezete eltörölhetetlenül bevéssződt.

Meghalt agg királyunk és örökébe a fiatal Károly király lépett. Tizenöt év előtt fordult meg először a Tátrában. A mosolygó arcú fiatal főherceg már akkor előszeretettel kereste fel a magyar földet, amelynek havas bércei elbájolták és a bércek alján, a fenyő balsamos levegőben szívesen tartózkodott. De nemcsak szórakozni, üdülni járt erre mifelénk a fiatal főherceg. A tragédia, melynek véres jelenetei a büntető expedíció megkezdésével indultak meg és még ma sem értek véget, a körünkbe vezették ifjú trónörökösünket, kinek szeretetreméltósága gyorsan meghódította mindazokat, kik szerencsések voltak közelébe jutni. Felsőleges neje, Magyarország királynéja, pedig hosszasan tartózkodott az utóbbi időben hazánkban és még egy-két hét előtt is Erdélyben kegyes szamaritánus tevékenységet fejtett ki.

Az ifjúság derűje aranyozza most be a magyar trónt. Új király: új rend. A király első szavából az ígért országa nyílik meg előttünk: »Mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmuljanak a háború áldozatai és borzalmai, újból meg kívánom népeimnek szerezni a béke áldásait.« Az első nagy és kedves szót követi a másik: »Attól a szándéktól indíttatva, hogy Magamant Magyarországot és Horvát-Szlávon- és Dalmátországot királyává mielőbb megkoronáztassam...« Így beszél a király — a magyar király!

A felség e gyönyörű szavainak hallatára lángra lobban sohasem szunnyadó királyhűségünk és örömmel hódolunk meg

ifjú királyunk, a legelső magyar ember előtt, remélve, bizva abban, hogy amint már eddig is számos tanujelét adta irántunk való kegyes jóindulatának, ezentúl gondos apja lesz a magyar népnek, mely egy szívvel lélekkel üdvözli:

»Éljen Károly magyar király!«

I. Ferenc József halála.

I. Ferenc József búcsúszavai.

A hivatalos lap különkiadásban a következőket közli:

»Mégdicsőült I. Ferenc József Ócsászári és apostoli királyi Felsőleg tegnap felbontásra került legmagasabb végrendeletében a következő búcsúszavakat mellőztattott legkegyelmesebben intézni népeihez, valamint a hadsereghez és haditengerészethez:

»Szeretett Népeimnek igaz köszönetet mondok azért a hűséges szeretetért, mellyel irántam és Házam iránt úgy boldog napokban, mint súlyos időkben viseltettek. E ragaszkodás tudata jól esett Szívemnek és abból merítettem erőt nehéz uralkodói kötelességeim teljesítésére.

Órizzék meg ugyanezeket a hazafias érzelteket Utódom számára.

»Hadseregemről és Haditengerészetemről is a meghatott köszönet érzelmeivel emlékezem meg bátorságáért és hűségese odaadásáért. Győzelmeik örömteljes büszkeséggel, az őket önhibájukon kívül ért balszerencse fájdalmas bánattal föltölttek el.

Abban a kftűnő szellemben, amely a hadsereget és a haditengerészetet, valamint

Hadi jegyzeteim.

Írta: Kelemen Ferenc.

Az első tea.

Prüszkölve, nyögve iparkodott előre nehéz terhével a háborús masina. Két fényes szeme kísértetiesen világított be a ködös novemberi éjbe s kerekének egyhangú kattogása tompa csatazajként terjedt szét a szerénységi rónán. Bent a füstös gép kényelmetlen fülkéiben 200 elszánt vitéz dalolta lelkesedve harci dalait. Odakint subogó szellemek gyanánt repkedtek a néma, csendes fák s enyelegve játszott a sötétszürke füstfelhő az éjszaka sötétségével.

Csak itt-ott lehetett látni a távolban egy-egy pislogó mécsét. Jámbor parasztok üthettek ott egyszerű asztaluk mellett s villogó szemekkel tekintettek a piros »tábori lapra«. November vége volt s akkor már elég sűrűn szállingóztak hazafelé ezek a panaszos lapocskák...

Itt-ott megállt a vonat, mintha pihentetni akarta volna vaskarjait. Új utasokat nem vett fel, elég teher volt neki az a 200 elszánt legény. Két-száz élet, ugyanannyi bánat, keserűség, de egyáltalán lelkesedés. Nem csekély teher egy tábori vonatnak... Slatica állomáson megálltunk. A megszokott

üres pályaudvar helyett itt zajos, nagy tömeg várt reánk. Hölgyek sürgölődtek jobbra-balra s hangosan kiáltottak utánunk.

Ketten voltunk.

En és egy zászolós. Szó nélkül karonfogtak bennünket s elcipeltek egy bogdának is beillő váróterembe. Rokonokat, rég nem látott testvéreket nem fogadnak ilyen barátságosan. Szóhoz sem juthattunk, csak szedtük magunkba a sok kedves enniválót.

Egy bájos kedves úriasszony teával kínál meg bennünket. Egyszerű, orosz tea volt rummal s én mégis úgy éreztem, mintha valami varázssal lett volna. Az első cseppek után melegem lett s képezetemben különös dolgokat láttam...

Egy perc alatt elém rajzolódott az egész háború a maga minden borzalmaival. Láttam véres csataképeket; fájdalmas néklülözéseket; sötét, nyirkos barlangokat, hól diderege, fázva, hiába vár a hős egy kis melegítő tea után...

E percben élesen fűtített a vonat s mi barátságosan, hálás mosollyal ugráltunk fel fülkénkbe...

Pár hét telt el s messze bent Szerbia földjén, egy nedves, dohos kuckóban, egy hasonlóan hideg, ködös éjszakán már csak a slaticai párolgó tea meleg emléke tartotta bennünk a megdermedt lelket.

A háború első nyomai.

Batejnica egy csendes, nyugalmas kis fészék. Szerényen meghúzódva terül el a szerénységi róna egy pontján. Háború előtt a nevérol sem tudtam s most egyszerre előttem állt, mint valami isteni csoda, melynek megtekintése félelemmel tölti el a gyarló emberi szívet. Nagyon fűjva állt meg itt a vonat. Ez volt utazásunk első éjje. Bizalmatlanul tekintek ki a sötét éjbe. Törött lámpások gyéren világítják meg a pályaudvar előtti teret. Az ügyeletes tiszt pedig ijjesztő komolysággal rendezkedik a kötelességének eleget tett vonat körül...

Mindenhol aggasztó csend, gyanus sutogás... Kiszálltunk...

A slaticai vendégszeretet s meleg tea helyett itt kétes fény s barátságatlan némaság fogad. Körülnézek...

Az állomásépület egy sarka letörve, a tető bezuza, egy lámpakaró derékban benyomva s az egész homlokzat apró, fekete pontokkal teleszórva, mintha fekete himlő garázdálkodott volna rajta. S mindenhol ez a gyanus sugdosás, ez a kétségbeesett arc.

Mi ez?!

Belépek a forgalmi irodába.

Asztalok, székek egymás tetején, könyv-könyvön, nyomtatvány nyomtatványon. Az egész

mindkét Honvédséget, mindenkor lelkesítette, zálogát látom annak, hogy éppen úgy, mint én, Utódom is mindenkor számíthat rajuk.

Ferenc császár, mint tudva van, végrendeletében szintén kegyes szavakkal emlékezett meg népeiről. Ő végrendeletében a szeretetet hagyta örökségül népeinek.

A király a ravatalon.

A schönbrunni kastély halottas szobájában elkészítették az elhunyt uralkodó halotti maszkját, majd Matsch tanár, festő vázlatot készített a halottas ágyon nyugvó királyról. A halottas szoba fényképét is elkészítették. Azután bebalzsamozták a holttestet. Az elhunyt uralkodó ezután tábornagyi díszegyenruhába öltöztették és fekete bársonykoporsóba helyezték, a koporsót pedig fekete ravatalra emelték. A ravatalt magas ezüst gyertyatartók vették körül és virágkoszorúk övezték a koporsót. A koporsónál állandóan imákat mondtak. A koporsó Schönbrunnban hétfő estig maradt. Hétfőn az átszállítás előtt a bársonykoporsót érckoporsóba tették, mire a király, királyné s az uralkodócsalád többi tagjának jelenlétében beszertelték.

Az átszállítás Schönbrunnból a Hofburgba.

Őfelsége holttestét november 27-én szállították át Schönbrunnból a Hofburgba. Az átszállítás előtt az udvari papság beszertelte a holttestet. A beszertelés után a koporsót udvari szolgák és komornyikok a nyolcfogatú halottas kocsihoz vitték le. A lépcsőn a gyalogos testőrség tagjai állottak sorfalat. A koporsó előtt a papság, a koporsó mellett díszkíséret haladt. A menet a kijelölt utcákon és utakon át a Schweizerhofba ment. Itt a követések lépcsőjének előcsarnokában a legmagasabb udvari méltóságok várták a holttestet. Innen szolgák és lakajok ima után a templomba vitték, ahol ravatalra helyezték. A beszertelés és ravatalrahehelyezés után mindenki eltávozott, mire a templomot becsukták.

A holttest a Hofburgban.

November 28-án reggel 8 órától kezdve a beszertelés után a ravatalon elhelyezett holttestet megtekinthette a közönség. A

irodában olyan rendetlenség, mint amikor a falakat meszlik...

A főnök felkel helyéről s minden bevezetés nélkül el kezd mesélni:

— Pár héttel ezelőtt voltak itt, ők a szerbek. A mieink itt voltak az állomás mögött. Egy srappell ide csapott be, a másik oda. Egy gránát leharapta az épület sarkát, a másik a tetőt tette tönkre... Ijesztően villognak a szemek, majd meg biztatóan mosolyognak, amint folytatja: aztán nekiindultak a mi katonáink, itt a padlásokon állt a mi generálisunk, a szerbek pedig örülten megfutamatok.

A többiek figyelmesen hallgatják, pedig vagy már százszor hallották elmesélni...

Végigéreztem az összerombolt irodán s minden sarokból éreztem előtörni a háború rombolásának gyilkos szellemeit. Batejnicá e csendes, kis falú már érezte az elemek legdühösebbjének: a harcoló embernek romboló ökölsapkódásait s most jövőnk mi, a pokolba induló hősök jelölték...

Még az éjszaka tovább masiroztunk. Némán, lehanganosan kulogtak derék katonáim. Nem izlett a nóta. Valami ismeretlen nehéz sötétség ült meg lelküket. Itt-ott visszaneztek a csonka épületekre s aztán nagyot sóhajta szótlanul bandukoltak tovább...

templom feketével volt bevonva, az oltárokról fekete posztó volt terítve, a boldogult király címerével. A ravatalon arannyal szegélyezett párnákon ki voltak téve az osztrák császári s a magyar királyi korona másolatai, a főhercegi kalap, őfelsége kardja, tábornagyi botja, kalapja és keztyűje s legmagasabb rendjelei. Diszorséget a testőrök állottak. A templomban állandóan imádkoztak. A közönség a felséges halottat 29 éni egész nap s 30 án is délelőtt 12 óráig tekinthette meg.

A temetés.

A temetés 30 án d. u. háromnegyed 2 órakor indult meg a Hofburg templomból. Miután a koporsót a halottas kocsihoz helyezték és meg egyszer beszertelték, a temetési menet előirt ceremónia es kíséret mellett a Szent István templomba haladt. Itt ezalatt megjelentek a legmagasabb és magas uraságok, a rendkívüli követek, a diplomáciai testület tagjai, a titkos tanácsosok, miniszteriumok, tábornokok, küldöttségek stb. A templomban katonai sorfal állott. Miután a koporsót újból beszertelték, a Libera eléneklése után a koporsót újra a halottas kocsihoz vitték, mire a menet a kapucinusok templomába vonult. A koporsót követte a felséges királyi pár, az idegen uralkodók, a főhercegek és nejeik, a főhercegnők, az idegen külön követek, az idegen tiszti küldöttségek stb. Ezen az uton a hadrakelt hadseregből kiküldött küldöttségek állottak sorfalat. Egy század gyalogság és egy század lovasság fejezte be a menetet.

A kapucinusok templomának belseje is a gyász pompáját öltötte fel. A koporsót a halottas kocsihoz a templomba vitték s a katalakra állították. A felséges úr holttestének a beszertelése következett most, mi alatt az udvari zenekar énekesei a Liberát énekelték. A koporsót ekkor az udvari szolgák a kapucinus atyák gyászimái és fátylakísérete közepette a kriptába vitték. A koporsó előtt haladt a papság; a koporsót követte őfelsége a király, az első főudvarmester és két kamarás. Lenn a kriptában még egyszer beszertelték a holttestet s elhelyezték, a koporsó kulcsát a kapucinus gvardiánnak őrizetbe ajánlták, mire mindannyian visszatértek a templomba. Amikor őfelsége a kriptából visszatért, a legfelső udvar elhagyta a templomot, amelyből azután az összes többi jelenlövő is eltávoztak.

A gyász Zalavármegyében.

Zalavármegye törv. hat. bizottsága dec. 4-én d. e. 10 órakor dr. Balás Béla főispán elnöksége alatt rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgya lesz: Zalavármegye törvényhatóságának részvéte Istenben boldogult I. Ferenc József cs. és kir. felsége, dicsőségének uralkodott királyunk halála felett. A gyűlést megelőzőleg, d. e. 9 órakor a zalaezerszegi róm. kath. plebánia templomban ünnepélyes gyászistentiszteletet tart nagy királyunk lelkiüdvéért Zalavármegye törvényhatósága.

Csáktornya gyásza.

Csáktornya is gyászot öltött a király elhunytá alkalmából. Az összes középületeken s számos magánépületen gyászlobogók jelezték a város mélységes gyászát. Novem-

ber 30-án pedig d. e. 9 órakor gyászistentiszteletrendeztek a szent Ferenciek templomában, mely alkalommal nemcsak a katonaság és hivatalos világ s az iskolák jelentek meg teljes számban a Rosmann páter házfőnök által pontifikált gyászmisén, hanem a közönség is zufoolásig töltötte meg a templomot. Az iskolai tanulók legnagyobb része kisorult a templomból. A gyászmisén a beteg és sebesült katonák is megjelentek. A gyászmise alatt a tanítóképző intézet énekkara énekelt megható, gyönyörű gyászdalokat Purcsi János tanár vezénylete mellett. Tíz órakor az izraelita templomban gyűltek össze nemcsak az izraelita hívők, hanem a társadalom hivatalos és nem hivatalos világából is sokan őfelsége megemlékezésére. Itt az izr. énekkar szabatos éneklésén kívül Grünwald Illés dr. főrabbi gyönyörködtette az ájtatos közönséget magas szárnyalású alkalmi beszédével. Az izr. hitközség előjárósága gyászülést tartott, melyen Wolfák Rezső elnök indítványán a gyász és részvét kifejezésén kívül alapítványt is tettek I. Ferenc József emlékére.

Iskolai ünnepélyek.

A csáktornyai középiskolákban a gyászistentisztelet után 10 órakor folytak le az ünnepélyek. A tanítóképző intézetben őfelségéről Zrínyi Károly igazgató tartott tartalmas emlékbeszédet; a polgári iskolában pedig Pataky Kálmán igazgató szónokolt az ünnepély jelentőségéről. Mindkét helyen ezenkívül szavalatok is voltak s az ifjúsági énekkarok énekeltek. Az áll. elemi iskolában minden osztályban külön emlékezett meg az osztálytanító a nemzet gyászáról.

Az új király trónralépése.

Károly király uralkodói ténykedését a monarchia népeire intézett kiáltványával kezdte meg.

A kiáltvány, mely kegyeletes megemlékezést tartalmaz az elhunyt király érdemeiről, a háború közeli győzelmes befejezésére irányuló erős akaratának tolmácsolója. Egyben a kettős monarchia boldogulásának előmozdítására irányuló programot is ad a következőkben:

„A Mindenható színe előtt fogadom, hogy az őseim által rám hagyott örökség hű sáfárja leszek. Mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmuljanak a háború áldozatai és borzalmi s újból meg kívánom szerezni népeimnek a béke áldásait, amint ezt fegyverem becsülete, államaimnak és szövetségeseimnek létérdeke és ellenségeim daca megengedik.

Népeimnek igazságos, szeretetteljes fejedelme akarok lenni. Az alkotmányt és törvényt tiszteletben akarom tartani. Gondosan fogok örködni a jogegyenlőség felett. Állandó törekvésemet népeim erkölcsi és szellemi jólétének előmozdítására, a szabadság és jogrend oltalmára és arra irányítom, hogy a társadalom munkásság tagjai számára becsületes munkájuk gyümölcsét biztosítsam.

Elődeimtől örökölt drága örökségem: korona és nép köicsönös ragaszkodása és bizalma. Magasztos, de súlyos uralkodói hivatalom, kötelességeim teljesítéséhez ebből merítke erő. Ausztria-Magyarország elpusztíthatatlan életerejébe vetett hittel, népeim iránt érzett mélységes szeretettel áthatva

állítom életemet és minden erőmet a magasabb feladat szolgálatába.

Kelt Bécsben, 1916. nov. 21.

Károly s. k.

Gróf Tisza István s. k.

A királyi koronázás.

A Budapesti Közlöny a lap élén a következő királyi kéziratot közölte:

Kedves gróf Tisza!

Attól a szándéktól indítva, hogy Magyarország s Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok királyává mielőbb megkoronáztassam, utasítom Önt, hogy az országgyűléssel érintkezésbe lépve, idevágó javaslatait terjessze Elém.

Kelt Bécsben, 1916. évi nov. hó 23 án.

KÁROLY s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Az új uralkodó ezen kézírata a koronázás mielőbbi előkészítéséről örömdetes tanúsága annak, hogy az új királyi siet e nagy napokban mennél szorosabbá fűzni a közle a magyar nemzet között fennálló kapcsolatot. Hír szerint a koronázás december 17 és 22-ike között fog megtörténni.

KÜLÖNFÉLEK.

Doberdói temető.

*Apró sírdombokon néma fakereztek...
Nem egy!... de sok... t'án száz... Isen tudja mennyi!
Kopár száklamezón elhagyottan állnak.
Olyan csendben... velük nem törődik senki.*

*Magyar fiúk, hősök alusznak alatta.
Takarójuk szikla, párnájuk kőhalmaz.
Nyugton nem alhatnak... a lelkek még feljár.
Nehéz a köszikla... csak nem honi föld az.*

*Olyan hideg, fagyos... didergnek alatta.
A meleg magyar rög őket nem takarja.
Nem csendes az álomk, mint a honi földben.
A kegyetlen gránát nyugalmuk zavarja.*

*Sírköböl kidobja előáradt testüket
Szilánkká tördesi barnult fejjüküket.
Fáradt tagjaikat újból megszakgatja.
Hár pihenni vágnak, a sír nyugtot nem ad.*

*Mily enyhe, jó volna, a nyugalom otthon!
Fejfékjünkül méla szomorúfűz lengne.
Zizeg lombjával, szellővel suttogná:
Szenvedtek, meghaltak a Hazát szeretve!*

*Zugó gránát soh' sem zavarná nyugalmuk
Fáradt testük csendben békében porladna.
Ót a honi földben pihenve várnának
Újabb, szebb életre, örök virradatra.*

*Es a bolygó árnyak mintha zokognának
Mintha csak hallanák vágódó szavukat.
Óh! vigyetek haza! mert a sír csak otthon.
Magyar földben adhat örökös nyugalmat.*

Doberdó, 1916. jan. 28. **Fenyves Dániel.**

— **Halálozás.** Binder Ferenc, gróf Festetics Jenő nyugalmazott kulcsára, november 27-én, életének 79 évében Hodosánban elhunyt. 29-én temették el ugyanott. A boldogultban Binder Károly csáktornyai kereskedő édesatyját siratja. Nyugodjék békében!

— **Állandó választmányi gyűlés.** A dec. 11-én tartandó törv. hat. biz. rendes közgyűlésem felveendő ügyek tárgyalása véget az áll. választmány dec. 4-én d. e. féltizenegy órákor a vármegyeház gyűléstermében gyűlést tart.

— **Muraközi hadifoglyok Oroszországból.** Levelét kaptunk messze Oroszországból

a következő szöveggel: Oroszország, 1916. augusztus 15. Üdvözljük hazánkat messze földről. Kérjük Strausz Urat, zívkeskedjék a Muraközben közzétenni, hogy mi alulírott 20-as honvédek július 29-én hadifogságba estünk s hogy élünk és egészségesegek vagyunk. Oreski János szakaszvezető, Becsai György honvéd (Drávaóhid); Mikolan Miklós honvéd, Pinterics Antal honvéd (Drávacsány); Magdalenics István honvéd (Cserenyés); Golub Mihály honvéd (Felsődombor); Ladics István honvéd (Károlyszeg); Novák Antal (Drávavásárhely); Horváth Ferenc honvéd (Farkashegy); Mosmondor Pál honvéd (Szász-kő); Poszavec János honvéd, Zserjáv János honvéd (Drávanagyfalu). Üdvözlettel maradjunk. Kitarítottunk és hívek voltunk édes Hazánkhoz, míg tehetjük. Oreski János szakaszvezető.

— **Közgyűlés.** A csáktornyai jót. ker. öngyűlés t. hó 10-én, vasárnap, a város háza tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre ugyan a helybeli, mint a vidéki tagokat ez úton is meghívja Pethő Jenőné elnök.

— **Az élelmiszerek rekvirálása.** Az élelmiszerek rekvirálásának máris fényes eredménye van — Nagykanizsán. Az ottani lapok írják, hogy a rendőri hatóság beavatkozásával az összes nagykanizsai fűszerkereskedésekben 67 mm elrejtett cukrot és 5 hordó petroléumot foglaltak le. A rekvirált cukrot 1/4 kg-os s a petroléumot léiliteres edágokban mérték ki fejenként Nagykanizsa lakossága között, mely ezektől a kereskedőktől cukrot és petroléumot egyáltalában nem tudott kapni.

— **A hadikölcsön jegyzése.** Az V. hadikölcsönre az egész vonalon jegyezni lehet. A lapunkban már között feltételek mellett jegyzéseket fogadnak az összes csáktornyai takarékpénztárak, ahol a közönség már szép összegeket jegyzett.

— **Az élelmiszerek rekvirálása.** Az élelmiszerek összeírásáról szóló mulkori hírünk kiegészítésül hírvül adjuk, hogy Csáktornyan az összeírást az előjáróság közvetlenül végzi. Tegnapról fogva a község jegyzője egy előjárósági tag kíséretében személyesen jegyzi fel az adatokat, melyeket a készletről (liszt, bab, borsó, lencse, zsír, cukor, burgonya) a birtokosok felelősségük terhére bevallanak.

— **Sertészárlat.** A Drávavásárhelyen fellépett sertésorbánc miatt 10 km-en belül a sertésvásár s sertés kivétel ideiglenesen betiltatott. Ez okból, Csáktornyan sem tartatják meg a sertés betivásárokat.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi utcai állandó mozgó színházban a mai 3 előadás a következő műsor mellett folyik le: Hadi felvételek; Gordon Bell, detektív történet 3 felvonásban; Három ernyő meg egy fél, szenzációs vígjáték 3 felvonásban. — Legközelebb Herczeg Ferenc híres darabja, A dolovai nábob lánya kerül színre. A darab nagy várakozást kelt.

— **A csáktornyai katonák karácsonya.** A csáktornyai kórház parancsnoka érintkezésbe lépett a Vöröskereszt egyet helybeli fiókjával, hogy a csáktornyai kórházakban elhelyezett katonák karácsonyi ellátásáról együttesen gondoskodjanak. A Vöröskereszt ebben a tárgyban választmányi gyűlést tartott, melyen az eszmét felkarolták ugyan, de a Vöröskereszt a katonák nemes törekvését, sajnos, csak erkölcsi támogatásban részesíthetik. Az erdélyi menekültek támoga-

tása nagyon meglábadta a fiókegylet alaptökejét. Felmerült a gyűlésen egy jótékony mozielőadás eszméje, melynek tisztá jövedelme a katonák karácsonyi megvendéglésére fordítatik. Egyben a járási főszolgabíró felkértek, hogy az akció támogatására a járás körjegyzőit kérje fel s a mozielőadásra is az engedélyt adja meg.

— **A gyorsvonatok tovább járnak.** Ismételve merült fel a gyorsvonatok ügye, amelyekre vonatkozólag befutotta a hír az összes lapokat, hogy t. i. a gyorsvonatokat a menetrendekből kikapcsolnák s hogy dec. 1-től a gyorsvonatok már nem is közlekednének. Az Est erre vonatkozólag a Máv. igazgatójának felhatalmazásával közli, hogy az igazgatósnak oly intézkedésről nincs tudomása s hogy a gyorsvonatok úgy mint eddig, december elsején tul is közlekedni fognak.

— **Utípodgyász vizsgálat.** Az élelmiszer csempészetének megakadályozására szigorú intézkedéseket fogantatott az Orsz. Közelem. Hivatal. Az ellenőrzés különösen a határállomásokon lesz szigorú, hogy az ország határain tul való csempészes akasztassék meg. Ez okból a hivatal rendelete szerint a feladott utípodgyász tartalmát nem mindjárt a feladókort vizsgálják meg, mint a belföldre szólókat, hanem a kijelölt határállomásokon. Ebből kifolyólag az utolsó legjelentékenyebb állomáson leszdedik a vonatról és megvizsgálják az országból kifelé főrekvő utas utípodgyászát. Ilyen határállomások vidékünkön Barcs, Gyékényes, Csáktornya és Lajtászentmiklós.

— **A Hadsegélyező Hivatal gyászjelvényei.** A m. kir. honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatala kemény papírból készült, művészi *gyászpajzsot* bocsát forgalomba a nemzet érzelmeinek a temetés napján és a nemzeti gyász idején való egységes kifejezésére. A jelvény a legmagasabb hatóságok intencióinak megfelelően, a szövethiány figyelembe vételével készült és a belügyminister 7270/1914. és 7666/1914. sz. rendelkezésének védelme alatt áll. Egy darab ára 20 fillér, megrendelhető a Hadsegélyező Hivatalnál (V., Akadémia-utca 17.). Ugyancsak a Hadsegélyező Hivatal néhány nap mulva *gyász-érmét* fog kibocsájtani az elhunyt uralkodó arcmásával. Mindkét jelvény az elesett hősök özvegyei és árvái alapját szolgálja.

— **Mindenki maga szereze be a burgonya szükségletét.** A belügyminister rendelkezésére figyelemzeti az ország lakosságát hogy a burgonya rekvirálása rövid idő alatt meg fog kezdődni, s ezért mindenki, aki nincs burgonyával ellátva, siessen fedezni szükségletét.

Vasuti szerencsétlenség.

Lapunk zártakor vett híradás szerint dec. 1-én a kora reggeli órákban a herceghalmi vasuti állomáson nagy vasuti szerencsétlenség történt. A bécsi temetésről Budapest felé visszaérkező gyors különvonat, ugyanis az állomáson vesztelő gráci személyvonatba szaladt annak négy harmadosztályú kocsiját ronccsá törté. A gyorsvonatból csak egy kocsi törött össze. A szerencsétlenségnek 66 halott s 150 sebesült esett áldozatul. A halottak közt Thalóczy Lajos Szerbia polgár kormányzója van. A szerencsétlenség oka, úgy látszik, a szemafór körül keresendő.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sándora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Preplatna ošna je:
Na ošlo leto K 12.—
Na pol leta 6.—
Na četvert leta . . . 3.—
Pojedini broji koštaju 30 fill.

Obznane se poleg pogodbe i ta računaju.

Odgovorni urednik: ZRINYI KÁROLY.	Glavni urednik: MARGITAI JÓZSEF.	Izdatelj i vlasnik: STRAUSZ SANDOR.	Suradnik: SRÁY FERENCZ.
---	--	---	-----------------------------------

➔ **Cěna jednih brojov od 1-ga decembra 30 fillerov.** ➔

Jeden frtalj Rumunjske smo prevzeli.

Erdělski magjarski šeregi su prek potoka Oltave dospeli. - Šeregi Mackenzena generala su četiri mostov napravili na Dunavu, pak su se zjediniili s erděljskom vojskom. - Erdélyski i saveznički šeregi su obkoljili jeden děl rumunjske vojske. - Naši i saveznički šeregi prama Bukarestu maširaju, da ju pred božičom prevzemeju. - Vu neprijateljskih orsagov govore držiju za mir.

Novi kralj.

Mrtvo tēlo našega mudroga i dobroga kralja su s velikom paradoni odnesli vu gruft bečke kapocinske cirkve. Ovd su deli njegovu raku poljeg njegve žene, kraljice Jazabete i sina mu kratjevića Rudolfa. Med njimi bude se počival naš dober stari kralj.

Vu tem gruftu se počivaju i drugi kralji, kraljice i nadhercegi i nadhercegiće, habšburske kraljevske familije. Na gruft paziju otci kapucini, kojim je dužnost reda držati vu gruftu, kojega vnogi pohadjaju. Gruft izgledi kak jedna lēpa velika pivnica puna s rakami. Ključ od grufta gvardijan čuva.

Pobožni otci kapucini su pod svoju pažnju vzeli mrtvo tēlo najvećšega našega gospona i gospodara cěle Magjarske i Austrije, a gori vu orsagu se je novi svēt počel. To je kraljovanje i vladanje novoga, mladoga kralja Károlya.

Kralj i cesar Károly je sin pokojnoga nadhercega Ottoa, strica pokojnoga Ferenc Jožefa Iga. Nadhercega Ottoa otac je brat bil kralja Ferenc Jožefa. Novi kralj je vezda 29 letah star, zdrav i čvrst, spameten i jako dobroduse človek. Magjarski dobro govori i magiare rad ima. Njegva žena se Zla zove, s kojom se je pred 5 letah vćnčal. Četiri mađu decu ima kraljevski par. Kraljica takaj dosta lēpo zna magjarski govoriti.

Poljeg staroga zakona niti jednu minutu nesmo prez kralja ostali, ar gda svoje oči stisne vumirajući kralj, kraljovanje i vladanje vu onaj minuti mora početi njegov naslednik. Gda je stari kralj vumrl, svi drugi nadhercegi, nadhercegiće, ministri i druga visokostojeća gospoda žurili su se taki kralju svoje pokoravanje izraziti.

Ipak za Magjarsku treba, da se pokruniti daje, ar predi nemre kralj nove zakone potvrditi, dok se neda okoruniti s krunom Svetoga Štefana i dok prisegu nepoloži da bude pravično vladati da ustav i slobodu magjarske kraljevine, i takaj ustav i slobodu k

Svetoj Kuruni spadajućih orsagov občeval i brani: bude.

Krunitba bude još vu mesecu decembru, na koju se vre jako pripravljaju vu Budimpešti. To bude zveličanstvena svečanost, koju budemo našim čitateljem opisati, gda bude se ta znamenita parada dovršila.

Novomu kralju je ime Károly. Kakti austrijanski cesar je Prvi Károly, a kakti magjarski kralj je Četrti Károly, ar smo mi magjari vre tri za Károlya zvane kralje imali.

Svi se nadjati moremo, da bude kraljovanje mladoga kralja sreću i dobrobit doprineslo orsagu i vu njem stanujućim narodom, ar je mladi kralj dobrodusean, pobožen i spameten; pozna naše okolnosti, pozna svojih orsagov i narodov; pozna svoje vojnike, ar je s njimi skupa vojuval od početka tabora na ruskim, na taljanskim frontu i na drugih bojnih poljih.

Bog požvi našega mladoga novoga gospodara kralja i cesara vnogo letah! Bog daj Njegovomu Veličanstvu nasledniku Svetoga Štefana i nasledniku Ferenc Jožefa vnogo letah živiti, da bude mogel dugo letah v zdravju srećno kraljovati na hasen svojih, Njega ljubćeh i poštujućih podložnikov, njihovih decah i vnukov!

Molimo se Previšnjemu, najvećšemu i najjakešemu kralju cěloga světa: gospodnu Bogu, da nam ga občeva i da ruku njegovu ojači, a sabljju njegovu poostri tak, da bude mogel s pomoćjom naših vitezov preobladati naše neprijatelje i onda vu miru mu vnogo letah vladati na điku Boga i na hasen naše domovine! (M. J.)

Kak stojimo na bojnom polju?

(M. J.) Vnogi izmed naših čitateljah su misli, da bude taboru kraj, ar je Njegovu Veličanstvo vumrlo. To se nije prepetilo, pak se niti nebuda, ar tabor dalje traži i dok naše neprijatelje do kraja neprevla damo, dotičas nemre mir nastati, ar naši neprijatelji nećeju mira. Zbog toga jih mi i

naši savezniki prisiliti moramo, da bude taboru kraj i da bude mir nastal.

Vezda se vre naša vojska za novoga kralja Károlya vojuje, kajti je vre prisigal za njega.

Vu prošlim tijeđnu su naše i vojske naših saveznikov opet lēpe i velike napredke pokazale světu svojom vitežtvom. Vu prvih dnevih prošloga tijeđna su došli glasi, da su naša vojska iz erděljskih karpatskih planinah na rumunjsku ravnicu dospela i da bude vezda vre s vćksimi koraki mogla napredovati. To se je i dogodilo, ar smo za nekoliko dnevoj glase dobili, da su naši šeregi do Krajove, potlam do potoka Oltave, a najnověše pak prek Oltave do Slatine dospeli pred sobom tirajuć rumunjske šerege.

Da ov njihov marš i njihovo napredovanje nije bilo bez težkoće, to se samo iz sebe razmeti more, ar su se rumunji branili i to ne samo vojniki, nego i doma, vu varasah i selah stanujući stanovnici, koji su se suprot stavili našim vojnicom. Takve su bez ikakve milosrdnosti naši vojniki zaklali, ar tabor je za vojnike, na paku za decu, stare i nemoćuće betežne ljude i za ženske.

Gda su naši javili, da je naša vojska prek Oltave dospela, onda je Mackensena nemškoga generala vojska, koja je iz nemcov, bulgarov, pak turćinov složena, na Dunavu četiri moste napravila, pak se prevozila iz Bulgarske vu Rumunjsku.

To se zna, da niti to nije isto leško, ar su na onkraj Dunava rumunjski šeregi branili i zaprećiti steli prevoz nemških, bulgarskih i turćinskih šeregov. Zbog toga su naši savezniki prek Dunava svojem stuki streljali na rumunje, vnogi šeregi pak su se s čunami se prek Dunava odpeľjali, zblili rumunjske šerege i odtrali njih. Na pomoć je došla saveznakćim šeregom i velika megla, koja se je na Dunav kakti velika plavla sela i prepećila, da bi na on kraj se nahadjajuća rumunjska vojska videti mogla zidanje mostov, koje nije mogla zbog toga svojimi stuki razpusćiti.

Tak je vezda vre čela vojska svojimi štuki i vojnicima u Rumunjskoj i zjediniła se s onimi magjarskim šeregima, koji su prek Karpatoa do potoka Oltave dospeli.

To se je sve poljeg naprej napravljeno vojničkog plana dogodilo.

Ov veliki napredek naših i savezničkih šerogov je zajedno jedan drugi, znameniti uspeh zrokuval. I to, da je ona rumunjska vojska, koja se pri Orsove i Turn Severinu zadržavala, je obkoljena. Ova rumunjska vojska je izgubljena za rumunije. Naprej nemre, ar ju ovdj zjedinjena erđeljska naša i prek Dunava došla nemška, bulgarska i turčinska vojska čeka, nazaj nemre, ar ju tam tiraju naši honvėdi, na dėsno nemre, ar je tam Dunav. Nikud nikam. Ova čela rumunjska vojska bu morala oruđe doli deti i predati se. Ako to nebu učinila, onda bude postreljana.

Fertalj Rumunjskog orsaga smo vre prevzeli, drugi fertalj bude takaj i u naših rukah i stēm i glavni varaš rumunjski: Bukarest.

Hvalja budi Previšnjemu, izdajica rumunji bu svoju zasluzenu plaću brže dobil, kak bi gdo to si ufati mogel.

Ako bi naš stari dober kralj još živ bil, bi se raduvali mogel tomu velikomu napredku. Ali se mora veseliti novi mladi kralj, kojega naši vojnici dobro poznaju i svi ga radi imaju, kakti kakti njihov general i vodja je s njimi skupa vojuval za slobodu svih orsagov svojih.

Ovi su najznamenitiji dogodjaji na bojnom polju, kojim moremo reći, da su jako i preiako znameniti i svim nam povoljni.

Na ruskom, taljanskom i na francuzkom frontu nega nikaj znamenitoga.

Za predi, ili potli doiduci mir vezda u Ruskoj, Francuzkoj i Talianskoj delaju i govore držiju. Našli su se i u Englezkoj zastupniki, koji su govore držali za mir, ali to se razme, da je vlada svigdi proti miru, ar se neprijateljske vlade bojuju od mira, ar bu onda proti njim navalilo pućanstvo. To su si i zasluzile neprijateljske vlade koje su štele nas i Nemšku prisvojiti a podjarmiti. A kaj su dostigle ove?! Mrtve i oraniane ljude, zažete hiže, razpustožene občine, podrle cirkve, plač i javkanje, velike tuge i bolesti. Za sve to budu račun morali dati i plaćati, gda budu do kraja izgubili tabora!

Nainoveši glasi su sledeći: Erđeljski i Mackenzenovi šerogi vezda svom silom idu prama Bukarestu, da ju predobiju. Rumunjski šerogi bežiju takaj prama Bukarestu, pak si mestu iščeju, gde bi postali i u boj se pustili s našimi i savezničkim šeregima. Rumunji čekaju k tomu boju velike ruske šerege na pomoć

Ferenc József kralja život.

Rodil se u Schönbrunnu 1830 ga leta aug. 18 ga. Roditelji su mu bili: Ferenc Károly nadherceg i Zsófia bajerska nadhercegovica. Kakti dojduci-ga kralja mati ga na veliki brigi imala. Dobro se je vučil, najmre pak svakojačke jezike.

Na tronušu. Za ono vreme velike uzbune su bile po celoj Europi, dakle u Austriji ravno tak, kak i pri nas. Poleg ovih uzbunah hitro je konec bil blaženoi mladosti. Kad je u Szardiniji boj vudrit vun,

u Lombardiju je odisel k Radeczkyju i nazocen je bil u jednoj jako krvavoj bitki pri Santa Luciji 1848 ga leta majusa 6-ga. Kad pak je peti Ferdinand kralj počel be-teguvati, došel je glas, da Ferdinand zahvalil se bude i tronušu Ferenc Józsefu od-pusti. Ferdinand izbilja 1848. decembra 1-ga Ferenc Józsefa je za puno lėtnoga zgo-voril i drugi dan zahvalil se je na koruni.

Revolucija. Magjarski orsag nje stel to prepoznati, jerbo bez magjarske dozvole se je zahvalil kralj i drugomu dal prek ko-runu, kak da bi stēm trgovinu bilo moći tirati. Opet kraljevski dvor pak je nē stel prepoznati magjarsko spravišće. Poleg toga nje mogel posel bez boja minuti. Pocele su se slavne bitke u kojih su nazadnje magjarski šerogi vun zbili iz orsaga nemce, slovake, rumunje, horvate i srbe. Ferenc József zadnju vuru ruskoga cara je prosil za pomoć. Ruski car dvesto petdeset jezer rusa je posal u Magjarsku zemlju i ovi su naše zmucene, trudne i već na pol gole šerege preobladali. Došla je Bach sistema, od koje se sad već nećemo spominati.

Atentat Libėnyija. Naše magjarske pravice su do konca zatrl, poleg toga Libėnyi János 1853 ga leta februara 18 ga zak-lati je stel kralja, tojest — cesara. Počekal ga je na vulici i s jednim ostrim i spičastim nožom u šinjak vpičil Ferenc Józsefa. Na sreću nož se je na plehnatim golėru posmeknul i zavinul, ali zato je itak i šinjaka oranil. Libėnyija kad je drugoć stel vpičiti cesara pograbil je Ettenreich József virliš i doli ga je pretisnul, zatem pak s Donnel ezredešom zeli su mu noža.

Za kratko vreme vnožina ljudstva se je skup zislo i počeli su strahovitno merc-variti Libėnyija. Kak je to cesar spazil, sam je zapovedal, da mu mir daju.

Ferenc Józsefa šinjak jako je kervaril. Mladi cesar svojega rubca je stisnul na ranu i vodu je prosil. Odmah je tam bila voda i on si je sam počel prati ranu.

Medtem toga došla je patrola i odirala je na pol zatucenoga Libėnyija.

Libėnyija su na galge odsudili i febr-uara 26 ga obesili su ga.

Ettenreich Józsefa su drugi dan u Burg pozvali i tam sam Ferenc József mu je na prsa prepicił jednu medaliju. Ettenreich je potlam barun postal. Donnel ezredeš, koj je već onda smeknal vun sablju, kad je Ettenreich Libėnyija doli hitil, general je nastal za malo vreme.

Cesarov brat Mikša jeden milijun fo-rintov je dobil od velikasov, da na onim mestu, gde se je to pripetilo, jednu zago-vornu cirkvu da zazidati. Cirkvu su 1854 ga leta počeli zazidati.

Venčanje. Sad je opet politika počela zahtevati od cesara, da se oženi i da imel bude komu tronušu ostaviti. Ferenc József je poleg toga Mikša bajerskomu hercegu išel s noboke. Već je to naprė bilo složeno, da Helenu nadhercegovicu si ženi. Ali mladi kralj i cesar na svoje srđce je poslušal i prosil je Jaižabėtu za ženu. Jaižabėta (Erzsėbet) sad je još nē šestnajst lėt bila stara. Venčanje 1854 ga leta aprila 24 ga je bilo, razmi se, da s velikom paradom.

Na ovo veselje cesar vnoгим magjarom se je smiloval i pustil jih je vun iz rešta. Takodjer ov dan je prestal štatarijom u Magjarskim.

Kraljski obitelj u Magjarskim. Cesarica 1857-ga leta je prvić bila u Mag-

jarskim, kad je svojim mužom veķu stran orsaga obhodila. Čeli orsag odmah se je zaljubil u Erzsėbet cesaricu. Na putu se je glasa dobili, da dvė leti stara Zsófia nadhercegovica vumrla je u Budini. Odmah su si pretrgli puta i odisli su nazat u Beč. Zvan Zsofije još troje dece su imali, Gizel-lu, Rudolfa i Maria-Valėriju.

U luxenburskim kaštelju velika sgo-da se pripetila 1858. aug. 21-ga. Sad se je rodil na večer ob jedanajsti vuri Rudolf princ, kaj su drugi dan sto i jednim štukom dali na glas svėtu.

Drugi dan veseli otec vu zapovedi je dal na glas soldačiji, da Rudolf bude 19-ga gđorskoga regimenta vlastelin.

»To hoćem, veli vu zapovedi, da od Boga meni dano dēte, taki od prve vure član bude mojega šerega.«

Tretji dan Ranchser kardinal je krstil kraljića, kojemu je Ferenc Károly nadherceg bil krstni otec.

Na ovo veselje opet vnoгим su se od-prla vrata, koji su već na lėta i lėta zatvorjeni bili.

(Drugiput dalje.)

Kralj i narod.

Stari trafikant. Jedenput je Ferenc József spazil jednoga veterana, koj je po vulicah novine trzil. Taki se mu je smiloval stari soldat i počel ga je spitavati.

Starec je povedal, da je nazocen bil u solferinski bitki, u kojoj je teško ple-zėrani bil.

— Pak nemorete bolšega stališa dobiti?

— Vnogi put sem za trafikom prosil, ali navėk su mi odhitili molbenicu.

— Gde hoćete trafikom dobiti?

— Vu Luxenburgu — odgovori starec.

— No, nekaj budem za vas probal.

Drugi dan već je dobil starec trafikom, ali dugo je nē nišić stel pri jem kupuvati. Kad je to kralj počul, jedan dan sam je odisel u ovo trafikom i svakojačkih cigarah je kupil. Kad su to stanovniki vidli, svi su pri starcu počeli kupuvati i on je od ovoga vremena lėpo vu miru mogel živeti.

Jeden diak. 1885-ga leta se je to zgodilo. Jeden siromaski diak zgubil je svojega prijatelja i u ime duga moral je založiti svoj izvanredno dober »bizonytvany« Vu vakacijah sveposud je delu prosil, da toliko zasluzi, kaj si svoju svedoćbu vun skupi, ali nigdar nje dobil delo. Poleg Rimaszombata pred jednom selom već je čisto odnemogel od glada. Odvlekel se je do jedne hiže, da nekaj za jesti prosil, ali tam je nikoga nē doma našel. Vu komori je klobasice i mleko našel. To je hitro pojel. Kad je stel vun iti, došel je gazda, koj ga je odmah žandarom dal prek.

Sudbeni stol svrho tatbine na šest mesecov rešta je odsudil. Sad su rimosombatski poglavari sami u jednoj molbenici prosili kralja, da naj siromaku odprosti, jerbo drugać za navėk zgubljeni človek bude. Za nekaj tjeđen nē samo da se je kralj smiloval siromaku, neg iz svojega žepa dvesto forintov mu je posal, da se dalje more skolati.

Ja sem takodjer soldat. Iz toga se vidi, kak strog je bil naš kralj u svakim soldačkim položaju. Jednoga njemu povolnoga vadasa, koj je 84 ga regimenta rezervista bil, pozvali su na veliku muštru. Vadasu je to nikak nē smekalo i premisil si

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sándora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za pak
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna oćna je:
Na celo leto K 12.—
Na pol leta 6.—
Na četvert leta 3.—
Pojedini broji koštaju 30 fill.

Obznane se poleg pogodbe i šal raćunaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SANDOR.

Suradnik:
SRÁY FERENCZ.

☛ **Cěna jednih brojov od 1-ga decembra 30 fillerov.** ☛

Jeden frtalj Rumunjske smo prevzeli.

Erdělski magjarski šeregi su prek potoka Oltave dospeli. - Šeregi Mackenzena generala su četiri mostov napravili na Dunavu, pak su se zjediniili s erděljskom vojskom. - Erdélyski i saveznički šeregi su obkoljili jeden děl rumunjske vojske. - Naši i saveznički šeregi prama Bukarestu maširaju, da ju pred božičom prevzemeju. - Vu neprijateljskih orsagov govore držiju za mir.

Novi kralj.

Mrtvo tēlo našega mudroga i dobroga kralja su s velikom paradom odnesli vu gruft bećke kapocinske cirkve. Ovdī su deli njegovu raku poljeg njegve žene, kraljice Jaltabete i sina mu kraljevića Rudolfa. Med njimi bude se počival naš dober stari kralj.

Vu tem gruftu se počivaju i drugi kralji, kraljice i nadhercegi i nadhercegiće, habšburške kraljevske familije. Na gruft paziju otci kapucini, kojim je dužnost reda držati vu gruftu, kojega voogi pohadjaju. Gruft izgledi kak jedna lēpa velika pivnica puna s rakami. Ključ od grufta gvardijan čuva.

Pobožni otci kapucini su pod svoju pažnju vzeli mrtvo tēlo najvećšega našega gospona i gospodara cēle Magjarske i Austrije, a gori vu orsagu se je novi svēt počel. To je kraljuvanje i vladanje novoga, mladoga kralja Károlya.

Kralj i cesar Károly je sin pokojnoga nadhercega Ottoa, strica pokojnoga Ferenc Jozefa I ga. Nadhercega Ottoa otac je brat bil kralja Ferenc Jozefa. Novi kralj je vezda 29 letah star, zdrav i čvrst, spameten i jako dobroduše človek. Magjarski dobro govori i magiare rad ima. Njegva žena se Zta zove, s kojom se je pred 5 letah vēnčal. Četiri maļu decu ima kraljevski par. Kraljica takaj dosta lēpo zna magjarski govoriti.

Poljeg staroga zakona niti jednu minutu nesmo prez kralja ostali, ar gda svoje oči stisne vumirajući kralj, kraljuvanje i vladanje vu onoj minuti mora početi njegov naslednik. Gda je stari kralj vumrl, svi drugi nadhercegi, nadhercegiće, ministri i druga visokostojeća gospoda žurili su se taki kralju svoje pokoravanje izraziti.

Ipak za Magjarsku treba, da se pokruniti daje, ar predi nemre kralj nove zakone potvrditi, dok se neda okoroniti s krunom Svetoga Štefana i dok prisegu nepoloži da bude pravicio vladati i da ustav i slobodu magjarske kraljevine, i takaj ustav i slobodu k

Svetoj Kuruni spadajućih orsagov obćuval i branil bude.

Krunitba bude još vu mesecu decembru, na koju se vre jako pripravljaju vu Budimpešti. To bude zveličanstvena svećanost, koju budemo našim čitateljem opisali, gda bude se ta znamenita parada dovršila.

Novomu kralju je ime Károly. Kakti austrijanski cesar je Prvi Károly, a kakti magjarski kralj je Četrti Károly, ar smo mi magjari vre tri za Károlya zvane kralje imali.

Svi se nadjati moremo, da bude kraljuvanje mladoga kralja sreću i dobrobit doprineslo orsagu i vu njem stanujućim narodom, ar je mladi kralj dobrodušan, pobožen i spameten; pozna naše okoloosti, pozna svojih orsagov i narodov; pozna svoje vojnik, ar je s njimi skupa vojuval od početka tabora na ruskim, na taljanskim frontu i na drugih bojnih poljah.

Bog požvi našega mladoga novoga gospona, kralja i cesara vnogo letah! Bog daj Njegovomu Velićanstvu nasledniku Svetoga Štefana i nasledniku Ferenc Jozefa vnogo letah živiti, da bude mogel dago letah v zdravju srećno kraljuvati na hasen svojih, Njega ljubećih i poštujućih podložnikov, njihovih dećah i vnukov!

Molimo se Previšnjemu, najvećšemu i najjaksemu kralju cēloga svēta: gospod nu Bogu, da nam ga obćuva i da ruku njegovu ojaći, a sablju njegovu poostri tak, da bude mogel s pomoćjom naših vitezov preobladati naše neprijatelje i onda vu miru mu vnogo letah vladati na diku Boga i na hasen naše domovine! (M. J.)

Kak stojimo na bojnom polju?

(M. J.) Vnogi izmed naših čitateljah su misli, da bude taboru kraj, ar je Njegovo Velićanstvo vumrlo. To se nije pripetilo, pak se sili nebade, ar tabor dalje traje i dok naše neprijatelje do kraja neprevla damo, dotičas nemre mir nastati, ar naši neprijatelji nećeju mira. Zbog toga jih mi i

naši savezniki prisiliti moramo, da bude taboru kraj i da bude mir nastal.

Vezda se vre naša vojska za novoga kralja Károlya vojuje, kajti je vre prisigal za njega.

Vu prošlim tijeđnu su naše i vojske naših saveznikov opet lēpe i velike napredke pokazale svētu svojom vitežtvom. Vu prvih dnevih prošloga tijeđna su došli glasi, da su naša vojska iz erděljskih karpatskih planinah na rumunjsku ravnicu dospela i da bude vezda vre s vekšimi koraki mogla napredovati. To se je i dogodilo, ar smo za nekoliko dnevov glas dobili, da su naši šeregi do Krajove, potlam do potoka Oltave, a najpoveše pak prek Oltave do Slatine dospeli pred sobom tirajuć rumunjske šerege.

Da ov njihov marš i njihovo napredovanje nije bilo bez težkoće, to se samo iz sebe razmeti more, ar su se rumunji branili i to ne samo vojniki, nego i doma, vu varraših i selah stanujuć stanovnici, koji su se suprot stavili našim vojnikom. Takve su bez ikakve milosrdnosti naši vojniki zaklali, ar tabor je za vojnike, na paku za decu, stare i nemoguće betežne ljude i za ženske.

Gda su naši javili, da je naša vojska prek Oltave dospela, ondaj je Mackensena nemškoga generala vojske, koja je iz nemcov, bulgarov, pak turćinov složena, na Dunavu četiri moste napravila, pak se prevozila iz Bulgarske vu Rumunjsku.

To se zna, da niti to nije išlo leško, ar su na onkraj Dunava rumunjski šeregi branili i zaprećiti steli prevoz nemških, bulgarskih i turćinskih šeregov. Zbog toga su naši savezniki prek Dunava svojemī stuki streljali na rumunje, vnogi šeregi pak su se s ćunami se prek Dunava odpeljali, zblī rumunjske šerege i otdirali njih. Na pomoć je došla saveznickim šeregom i velika meglja, koja se je na Dunav kakti velika plavta sela i prepećila, da bi na on kraj se nahadjajuća rumunjska vojska videti mogla zidanje mostov, koje nije mogla zbog toga svojimi stuki razpustožiti.

Tak je vezda vre čela vojska svojimi stuki i vojnikami vu Rumunjskoj i zjednila se s onimi magjarskimi šeregi, koji su prek Karpatov do potoka Oltave dospole.

To se je sve poljeg naprej napravljeno vojničkog plana dogodilo.

Ov veliki napredok naših i savezničkih šeregov je zajedno jedan drugi, znameniti uspeh zrokuval. I to, da je ona rumunjska vojska, koja se pri Oršove i Turn Severinu zadržavala, je obkoljena. Ova rumunjska vojska je izgubljena za rumunije. Naprej nemre, ar ju ovdí zjedinjena erdeljska naša i prek Dunava došla nemška, bulgarska i turčinska vojska čeka, nazaj nemre, ar ju tam tiraju naši honvédi, na dšno nenire, ar je tam Dunav. Nikud nikam. Ova čela rumunjska vojska bu morala oružje doli deli i predati se. Ako to nebu učinila, onda bude postreljana.

Fertalj Rumunjskog orsaga smo vre prevzeli, drugi fertalj bude takaj i vu naših rukah i stém i glavni varaš rumunjski: Bukarest.

Hvalja budi Previšnjemu, izdajica rumunij bu svoju zasluženu plaću brže dobil, kak bi gdo to si ufati mogel.

Ako bi naš stari dober kralj još živ bil, bi se raduvali mogel tomu velikomu napredku. Ali se mora veseliti novi mladi kralji, kojega naši vojniki dobro poznaju i svi ga radi imaju, kajti kakti njihov general i vodja je s njimi skupa vojuval za slobodu svih orsagov svojih.

Ovi su najznameniteši dogodjaji na boj nom polju, kojim moremo reći, da su jako i preiako znameniti i svim nam povoljni.

Na ruskom, talijanskom i na francuzkom frontu nega nikaj znamenitoga.

Za predi, ili potli dojdoući mir vezda vu Ruskoj, Francuzkoj i Talijanskoj delaju i govore držiji. Našli su se i vu Englezkoj zastupniki, koji su govore držali za mir, ali to se razme, da je vlada svigdi proti miru, ar se neprijateljske vlade bojuju od mira, ar bu onda proti njim navailo pučanstvo. To su si i zaslužile neprijateljske vlade koje su štele nas i Nemšku prisvojiti a podjarmiti. A kaj su dostigle ove?! Mrtve i oranijane ljude, zazgete hiže, razoustožene obšine, podrte cirkve, plač i javkanje, velike tuže i bolesti. Za sve to budu račun morali dati i plaćati, gda budu do kraja izgubili tabora!

Nainoveši glasi su sledeći: Erdeljski i Mackenzenovi šeregi vezda svom silom idu prama Bukarestu, da ju predobiju. Rumunjski šeregi bežiju takaj prama Bukarestu, pak si mestu iščeju, gde bi postali i vu boj se pustili s našimi i savezničkimi šeregi. Rumunji čekaju k tomu boju velike ruske šerege na pomoć.

vu Lombardiju je odisel k Radeczkyju i nazočen je bil vu jednoj jako krvavoj bitki pri Santa Luciji 1848 ga leta majusa 6-ga. Kad pak je peti Ferdinand kralj počel be-teguvati, došel je glas, da Ferdinand zahvalil se bude i tronuša Ferenc Józsefu od-pusti. Ferdinand izbilja 1848. decembra 1-ga Ferenc Józsefa je za puno létoga zgo-voril i drugi dan zahvalil se je na koruni.

Revolucija. Magjarski orsag neje stel to prepoznati, jerbo bez magjarske dozvole se je zahvalil kralj i drugomu dal prek ko-runu, kak da bi stém trgovinu bilo moči tirati. Opet kraljevski dvor pak je nē stel prepoznati magjarsko spravišće. Poleg toga neje mogel posel bez boja minuti. Počele su se slavne bitke vu kojih su nazadnje magjarski šeregi vun zbili iz orsaga nemce, slovake, rumunje, horvate i srbe. Ferenc József zadnju vuru ruskoga cara je prosil za pomoć. Ruski car dvēsto petdeset jezer rusa je poslal vu Magjarsku zemlju i ovi su naše zmučene, trudne i već na pol gole šerege preobladali. Došla je Bach sistema, od koje se sad već nečemo spominati.

Atentat Libényija. Naše magjarske pravice su do konca zatrlí, poleg toga Libényi János 1853 ga leta februara 18 ga zak-lati je štel kralja, tojest — cesara. Počekal ga je na vulici i s jednim ostrim i spičastim nožom vu šinjak vpičil Ferenc Józsefa. Na sreću nož se je na plehnatim gošteru posmeknul i zavinul, ali zato je itak i šinjaka oranil. Libényija kad je drugoć stel vpičiti cesara pograbil je Ettenreich József viršiš i doli ga je pretisnul, zatem pak s Donnel ezredešom zeli su mu noža.

Za kratko vrēme vnožina ljudstva se je skup zislo i počeli su strahovitno merc-variti Libényija. Kak je to cesar spazil, sam je zapovedal, da mu mir daju.

Ferenc Józsefa šinjak jako je kervaril. Mladi cesar svojega rubca je stisnul na ranu i vodu je prosil. Odmah je tam bila voda i on si je sam počel prati ranu.

Medtem toga došla je patrola i odirala je na pol zatučenoga Libényija.

Libényija su na galge odsudili i febr-uara 26 ga obesili su ga.

Ettenreich Józsefa su drugi dan vu Burg pozvali i tam sam Ferenc József mu je na prsa prepíčil jednu medaliju. Ettenreich je potlam barun postal. Donnel ezredeš, koj je već onda smeknul vun sablju, kad je Ettenreich Libényija doli hitil, general je nastal za malo vrēme.

Cesarov brat Mikša jeden milijun forintov je dobil od velikašov, da na onim mestu, gde se je to pripetilo, jednu zago-vornu cirkvu da zazidati. Cirkvu su 1854 ga leta počeli zazidati.

Venčanje. Sad je opet politika počela zahŕvati od cesara, da se oženi i da imel bude komu tronuša ostaviti. Ferenc József je poleg toga Mikša bajerskomu hercegu išel s noboke. Već je to napré bilo složeno, da Helenu nadhercegovicu si ženi. Ali mladi kralj i cesar na svoje srdce je poslušal i prosil je Jaižabētu za ženu. Jaižabéta (Erzsébet) sad je još nē šestnajst lét bila stara. Venčanje 1854 ga leta aprila 24 ga je bilo, razmi se, da s velikom paradom.

Na ovo veselje cesar vnoгим magjarom se je smiloval i pustil jih je vun iz rešta. Takodjer ov dan je prestal štatarijom vu Magjarskim.

Kraljski obitelj vu Magjarskim. Cesarica 1857-ga leta je prvič bila vu Mag-

jarskim, kad je svojim mužom vekšu stran orsaga obhodila. Čeli orsag odmah se je zaljubil vu Erzsébet cesaricu. Na putu su glasa dobili, da dvē leti stara Zsófia nadhercegovica vumrla je vu Budini. Odmah su si pretrgli puta i odisli su nazat vu Beč. Zvan Zsófi je još troje dece su imali, Gizellu, Rudolfa i Maria-Valeriju.

Vu luxenburgskim kastelju velika sgo-da se pripetila 1858. aug. 21-ga. Sad se je rodil na večer ob jedenajsti vuri Rudolf princ, kaj su drugi dan sto i jednim stukom dali na glas svētu.

Drugi dan veseli otec vu zapovedi je dal na glas soldatiji, da Rudolf bude 19-ga gjörškoga regimenta vlastelin.

»To hočem, veli vu zapovedi, da od Boga meni dano dēte, taki od prve vure član bude mojega šerega.«

Tretji dan Ranchser kardinal je krstil kraljica, kojemu je Ferenc Károly nadherceg bil krstni otec.

Na ovo veselje opet vnoгим su se od-prija vrata, koji su već na léta i léta zatvorjeni bili.

(Drugiput dalje.)

Kralj i narod.

Stari trafikant. Jedenput je Ferenc József spazil jednoga veterana, koj je po vulicah novine trzil. Taki se mu je smiloval stari soldat i počel ga je spitavati.

Starec je povedal, da je nazočen bil vu solferinski bitki, vu kojoj je tesko pležerani bil.

— Pak nemorete bolšega stališa dobiti?

— Vnogiput sem za trafikom prosil, ali navěk su mi odhitili molbenicu.

— Gde hoćete trafikom dobiti?

— Vu Luxenburgu — odgovori starec.

— No, nekaj budem za vas probal.

Dugi dan već je dobil starec trafikom, ali dugo je nē ništi stel pri jem kupovati. Kad je to kralj počul, jeden dan sam je odisel vu ovo trafikom i svakojačkih cigarah je kupil. Kad su to stanovniki vidli, svi su pri starcu počeli kupovati i on je od ovoga vremena lépo vu miru mogel živeti.

Jeden diak. 1885-ga leta se je to zgodilo. Jeden siromaški diak zgubil je svojega prijatelja i vu ime duga moral je založiti svoj izvanredno dober »bizonytvany« Vu vakacijah sveposud je delu prosil, da toliko zasluži, kaj si svoju svedočbu vun skupi, ali nigdar neje dobil delo. Poleg Rimaszombata pred jednom selom već je čisto odnemogel od glada. Odvlekel se je do jedne hiže, da nekaj za jesti prosí, ali tam je nikoga nē doma našel. Vu komori je klobasice i mleko našel. To je hitro pojel. Kad je stel vun iti, došel je gazda, koj ga je odmah zandarom dal prek.

Sudbeni stol svrbo tabine na šest mesecov rešta je odsudil. Sad su rimosombatski poglavari sami vu jednoj molbenici prosili kralja, da naj siromaku odprosti, jerbo drugać za navěk zgubljeni clovek bude. Za nekaj tjeđen nē samo da se je kralj smiloval siromaku, neg iz svojega žepa dvēsto forintov mu je poslal, da se dalje more školati.

Ja sem takodjer soldat. Iz toga se vidi, kak strog je bil naš kralj vu svakim soldačkim položaju. Jednoga njemu povolnoga vadasa, koj je 84 ga regimenta rezervišta bil, pozvali su na veliku muštru. Vadasu je to nikak nē smekalo i premislil si

Ferenc József kralja život.

Rodil se vu Schönbrunnu 1830 ga leta aug. 18 ga. Roditelji su mu bili: Ferenc Károly nadherceg i Zsófia bajerska nadhercegovica. Kakti dojdouć-ga kralja mati ga na veliki brigi imala. Dobro se je vucil, najmre pak svakojačke jezike.

Na tronušu. Za ono vrēme velike uzbune su bile po čeloj Europi, dakle vu Austriji ravno tak, kak i pri nas. Poleg ovih uzbunah hitro je konec bil blaženoi mladosti. Kad je vu Szardiniji boj vudril vun,

je, ako reče kralju, on mu sigurno senjka muštru.

Ali kralj na prošnju oštro je odgovorio: — Samo zvršite muštru. Ja sem također soldat. Soldat pak mora svršiti svoje dužnosti.

Dobro svikupa znamo, da pokojni kralj nigdar je ne zamudil muštru. Tak zločestoga vremena ne ga bilo, da on nebi nazočen bil na velikoj muštri, kak bi onda to jednomu vadasu mogel bil senjkati!

Rumunji vu Oršovi.

Kad su rumunji vu Oršovu došli, Kurica majura su postavili za zapovednika, koj je dosta oštro kaštigal one rumunjske vojnike, koji su robili.

Rumunji su samo vu takve hiže išli robit, koje su stanovnici ostavili. Drugač pak su samo ze jesti hodili prosit, koje su najvišeput i platili. Ali i to se je pripetilo, da su bez plaće odnesli, kaj su nicali. Koj je ne štel zabadav dati, njega su zbili. Jako su preklinjali magjare i zlo je bilo za onoga, koj je rekel, da je magjar.

Jednoga mužkarca i jednu žensku su strelili. Jeden Teleki zvani težak po vulici je išel, kad ga je jeden rumunjski oficir zastavil.

— Kaj si ti — zapital ga je oficir rumunjski, roman, magjar ili nemeć?

— Ja sem magjar i magjar hoćem ostati, odgovoril je Teleki.

Romanski oficir k sebi je pozval jednu patroiu i prijeli je dal Telekija. Još on dan su ga pred soldački sud postavili. Pred sudom su zahtevali od Telekija, da naj na rumunjski kralj i na rumunjske zakone presegne. Teleki je oštro odgovoril:

— Nebudem presegel rekel je Teleki — kriva prisega bi to bila, ako bi sad presegel, da dober roman budem. Ja sem dober magjari i dober magjar hoćem ostati.

Sud je na to na smrt odsudil Telekija, kojemu niti toliko vremena su ne dali, da bi od žene i od dece se bil sprical. Odmah su ga k jednoj steni postavili i šest rumunji strelili su ga. Siromak ne dužno je moral smrt podnesti.

Karolini Ferencne, kak njoj je muž na bojnu polje odisel, ne je nigdar s hiže vun išla i s nikim se je ne spominala. Jeden dan se je pripetilo, da jeden rumunjski oficir mimo hiže je išel i naluknel se je vu pivnicu, gde je od telefona roga spazil. To je odmah Kurica majuru prijavil. Kurica više soldatov je k sebi zel i taki je išel k ženski. Kad je vu sobu stupil, odmah je siromašku žensku dvaput plusnul i zaroždil je na nju:

— Kak je došel telefon k tebi, ti magjarska svinja.

— Kakov telefon, pita ženska. Ja nemam nikakvoga telefona.

— Kaj pak je vu pivnici?

— Niti vu pivnici ne ga.

Na to je Kurica doli išel vu pivnicu i ženska je samo onda vidla, da izbija jeden rog od telefona nakli teži, ali to je nikak ne znala, kak je ta došel. Nešči, da se nevarne stvari reši, hitil ga je vu pivnicu.

Kurica ne je štel nikaj veruvati ženski. Sam se bi pak je ne zel toliko vremena, da bi se bil osvedočil, da vu stanju nikakve sloge ne ga za telefon, nego odmah je dal žensku odegnati.

Za jednu vuru već je sud bil, na ko-

jim je sam Kurica bil prezeš. Žensku su odmah na smrt odsudili i već za pet minut su ju doli atrelili.

Jako zločesto je zisel Bucui Illés. Kad su rumunji vu varaš došli, občinsko poglavarstvo su nastavili, kojemu je i Bucui Illés bil član, jerbo je znal rumunjski. Kad su zapisnika podpisali, Bucui Illés ponavadi magjarski si je ime podpisal.

Kad je to Kurica spazil, skočil je k starcu i hitro ga je dvaput plusnul i počel je nad jim strahovitno zijati.

— Bucui Illés! Što je to. Ti si to, ti lopov. Kaj neznaš, da si ti već ne Bucui Illés, Ti si sad Ilie Bucui. To nije smrdljivo magjarsko poglavarstvo, nego rumunjsko. Već te ja navćim, ti pes magjarski

Bucui Illésa su rumunji vlovili i zaprli. Tjedan dan je bil zaprti i čeli tjeden nikaj drugo, kak malo kruha su dali starcu. Potlam su ga vu Turn Severin poslali, ali niti ovdje je ne dugo bil. Poslali su ga vu Bukarešt. Vu Bukareštu su ga pred sud postavili i na veliku čudu ne su ga od sudili, nego su ga dimo poslali.

Stanovnici samo jednoga soldačkoga doktora hvaliju, koj je zabadav vraćil betežnike. Od nikoga peneze ne je zel. Trefni Anna od jednoga šrapnella trinajst pležerov je dobila. Ov soldački doktor ju je zvrćil.

Sad su naši slavni šeregi iz Oršove pretirali rumunje i stanovnici, koji su vno go pretrpeli, opet vu miru moreju ziveti. Iz toga je videti, kak su se rumunji i vu drugih varašev sponašali.

Beč pred sprevedom.

Po Ring zvanaj vulici ne je moći se gibati. Vu hoteli ne je moći stana dobiti. Vu gostionah svaki stol je već naprē plaćeni. Na okolici Burga sto i sto jezer ljudstva se gible. Pripravla se varaš k naj vekšoj svečanosti.

Skup je ov dan čele monarchije sva aristokracija. Ne je to nikakva čuda, da svaki je na vulici. Okolo Burga takva je stiska, da vnozi omedleže. Vu Beču još nigdar tuliko naroda ne je bilo. Po vulicah sveposud magjarsko gospodu je videti.

Pred Burgom veliki kandelaberi goriju. Vu odsnutrašnjim dvoru bošnjaki stražiju. Ne koje vulice spraznili su, jerbo tam nišči nesme stati. Od Sv. Štefana cirkve, do kapticinskoga klostra niti jeden človek nesme biti. Ovu mesto je ostavleno mrtvom kralju, kraljskomu obitelju, odsvunešnjih orsagov poslanikom.

Pred svakom hižum jeden policaj stoji. Bez svedočanstva nišči niti genuti se nesme.

Nemški kraljić v četrtak vjutro je došel vu Beč. Na kolodvoru sam kralj ga je čekal i kad je iz salon kotije vun stal k jemu je stupil i suznatari očima dvaput ga je kušnel. Vu burgu Zita kraljica ga je čekala.

Ob deseti vuri išel je k mrtvom kralju. Vu ovim vremenu nikoga su ne vu Burg pustili. Nemški kraljić krasnoga venca je položil na mrtvu telo. Zatem je pohodil sve nadhercege, bajerskoga i bulgarskoga kralja. Zisel se je švedskim i turskim kraljićom, na večer pak je već od putuval.

Do večera 872 venca su donesli vu Burg. V četrtak i sredo sve skupa 35 jezer osobah su pustili vu Burg, da još jedenput pohodiju I. Ferenc Józsefa kralja. Na stotine jezer naroda je stelo to napraviti, ali

ne ga bilo tuliko vremena, da svaki to dužnost svršil.

Kralj i kraljica, poželili su, da i mali kraljić ide na spreved. Vu Sv. Štefan cirkvi je čekal mali četiri lét star Otto kraljić.

Zoseb su poslali sto dvajsti honvédov na spreved. Iz bojnoga pola od svakoga regimenta su poslali jednoga soldata, koji su aćelim ristongom maširali. Stari i mladi gardisti su bili poslani, koj svaki je već nagradjeni bil zlatom ili srebernom medalijom. Razmi se, da svi vu najnovesi opravi su bili.

Vu Sv. Štefana cirkvi dan i noć su slagali, i delali, doklam su sve sgotovili. Naj vekši posel su policaji imeli, koji su takodjer dan i noć delali i brigu imali, da sve vu redo bude. Dvajsti jezer svedočanstvih su dali vun, koje su detektivi širom reznosili, jerbo oni svakoga su poznati morali, komu su to vu ruke dali.

Već kak sto činovnikov je pisalo svedoče. Takva paradu, kak je na Ferenc Józsefovim sprevedn bil, Beč varaš je to još nigdar ne videl.

Od spreveda vu dojdućim broju bude mo pisali.

Medjimurski zarobljeniki vu Rusiji.

Jeden list smo dobili iz daleke zemlje, iz Rusije, vu kojem je sledeće napisano:

»Ruska, 1916. meseca augustuša 15 ga. Pozdrav iz daleka našoj domovini! Prosimo, naj budu tak dobri, pak naj deneju gospon Strausz vu novine »Medjimurje.« da smo vojniki iz 20. honv. regimenta zarobljeni 9-ga juliuša i da smo živi i zdravi.

Oreški János szakaszvezető iz Drávaóhida, Becsai György honvéd iz Drávaóhida, Mikolan Miklós honvéd iz Drávacsánya, Pinterics Antal honvéd iz Drávacsánya, Magdalenics István honvéd iz Cseresnyésa, Golub Mihály honvéd iz Felső Domborua, Ladics István honvéd iz Károlyszega, Novak Antal honvéd iz Drávavásárhelya, Horvát Ferenc honvéd iz Farkashegya, Mosmóndor Pál honvéd iz Szászkoša, Poszaveczi János honvéd iz Drávanagyfaluja, Zserjav János honvéd iz Drávanagyfaluja.

S pozdravom ostajemo! Držali smo se i verni smo bili našoj domovini, dok smo mogli.

Oreški János szakaszvezető.

Ov list se je pred tremi meseci pisal negdi vu Rusiji, Bog zna gde? Tri mesecov je trebalo, dok je do nas došel. To je takaj jedno znamenje, da nesmemo zdvojiti, ako dugo nedobimo list, ili glas od naših milih na bojnom polju, ili vu sužanstvu se nahladajućih sinov. Vnogi i vnogi su živi i zdravi, koje za mrtve držimo, ali nemreju, ar nesmeju od sebe glas dati!

Zato treba i dalje s mirnom dušom ufati se vu Boga svim onim, koji za svoje neznaju. (M. J.)

Našim pošt. predplatnikom i čitateljem.

Zbog tabora su čenu papira, farbe i drugih za štampanje potrebnih stvari tak neizmerno podražili, (nekoje s 250—400 procentov), da naše novine nesmo mogući i dalje za vezdašnju čenu štampati. Za to, računajuć, da budu naši pošt. predplatniki i čitatelji previdli ovu veliku dragocu, prisiljeni smo povekšati čenu naših novin s malom svotom (na frtalj leta samo 50 s

fillerom) da budemo si barem nekaž pomoći mogli pri izdanju »Medjimurja.«

Od 1917-og leta, početa januara budu predplatne cene sljedeće:

Za celo ljeto 12 korun,
Za pol ljeto 6 korun,
Za ftralj leto 3 korun.

Cena jednih brojev od 1-ga decembra 30 fillerov.

Gledeć na domoljublju i kulturnu zadaću, za koju su naše novine 33 letah dugo s oduševljenjem delale, prosimo naše poš. predplatnike i čitatelje, da nam nove predplate za ljeto 1917. s gori pomenutom malom povišicom izvoliju poslati.

S domoljubljuv pozdravom!

Izdateljstvo „Medjimurja.“

KAJ JE NOVOGA?

Na frontu.

Lěpo te pozdravljam Medjimurje malo. Koje si žalostno sve prazno ostalo.

Vre dvanajsti mesec, kak vojujem ovdí. Vnogoga deneka sprevidjam vu tugi.

Samo navěk vehnem vu ti tužni zemlji. Kakti ruski cvetec, koj je povehjeni.

Čuda spreskoznujem, vnogo mile noći, Vnogiput si zbríšem svoje suzne oči.

Al me za te draga jako srce boli. Koja si mi bila navěke povolji.

Ve pa vėke stojim pod tem vedrim nebom, Bog zna, gda bum imel već veselje s tobom?!

Imaj potrpljenje još jen mali čakec. Morti bu ti došel kakov boljši glasek.

Sve po cělim frontu tak se glasi čuju, Da za kratko vrėme nemo več vu boju.

Svi mladi junaki hrabro vojujeju. Al da vnogi zmed nas ovdí ostaneju.

Vnogoga pokrije ta tužna zemljica. Grobeka obraste zelena travica.

Budi nam na pomoć Jezuš i Marija! Morti se me včekaš grljčica mila.

Najte se žalostit vi domari mili. Da smo mi tu svigdar vu velikoj sili.

Samo nam Bog dragi daj preobladati. Našu domovinu dragu občuvati.

Strašni glasi štukov čujeju se ovdí. Toga vas domari Bože oslobodi.

A ja tužen junak vu Boga se ufam, Izpisati ovo vam sve nit nevupam.

S Bogom majka draga i vi japa mili, Ki ste me v mladosti gori odhranili.

Bog poživi našeg Ferenca Jožefa, Tak takaj cesara štovanog Vilmoša;

S tem vojujem dalje proti zemlji ruski, Kak dugo mi dragi moj Božek dopusti.

Vu harcu.

Habuš Andraš vojnik iz Alsó-Mihályfalve.

— **Stroga odredba za tržtvu duhana.** Financ minister novembra 16 ga strogu odredbu je poslal, kak treba duhana tržiti, najmre pak da ně ga smeti draže tržiti, kak je odredjeno. Vu odredbi stoji, da vu krćmi, kavani i hotelu něje smeti nikakvoga duhana tržiti. Iz ovih mestah licenca odmah odneseju financi. Koj proti odredbi zagreši, jeden mesec rešta dobi. Vu kasinah, soldackih kantinah, vu soldackih špitalah i duže

bude smeti sdopuščenjom duhana, cigarije i cigarettine tržiti. Takvi štacunari, koji i nekaž drugo tržiju, nebudu dobili trafiko.

Financdirekcije doklam tabor bude trajal, već nikomu nesmeju trafiku dati. Jedna trafika od druge barem dvěsto petdeset metrov dalko mora biti. Nazadnje i to stoji vu odredbi, da veliki trafikant kuliko robe slobodno za sebe zadrži i kuliko mora menjšim trafikantom vun dati. Jako je strogo zabrajeno, da se duhan drugdi trži, kak ravno tam gde je dopuščeno. Veliki trafikant samo tuliko slobodno za sebe ostavi, kuliko je 1913-ga leta prodal i to od ove svote samo pet procentov.

Veselimo se ovi odredbi na koju smo već dugo čekali. Sad već više morebiti nebudu treba za duhan jajce, krumpira, sira, vrhnje, putra, maslo i Bog zna kaj sve nositi i ktomu duhana duplit platiti. Nekojim su za jeden paklec prostoga duhana više vrėdnosti dali, kak je pred taborom celi kotac koštal. Sad i takvi budu oštro kaštigovani, koji mitu budu uosili, ako to što prevaji. To i vrėdni budeju.

— **Odkikovanje.** Iz bojnoga polja nam pišeju, da Magdalenic Ferenc kanonerski strazamester, rođen iz Felsőpusztafa občine, od početka boja podjednoma je na bojnom polju i višeput je svoje vitežtvo skazal, svrha toga zaslužil je sreberno medaliju. Oktobra 27-ga opet je nagrađen bil i to, dobil je željezni križ s kurunum na pantleku vitežtva. Bog ga poživi!

— **Novoga kralja ime.** Novi kralj manifestuma, kojega je narodu poslal, kakti »Karoly« je podpisal, dakle pod ovim imenom bude kraljuval. Pri nas vu magjarskim već su tri Károlyi kraljuvali, sad naš novi kralj, kakti IV. Károly bude se zval Pokehdob pak austrijansko cesarstvo stopram je sto lět staro, tam kakti I. Károly se bude imanuval.

— **„Cruden sem“.** Zaduže reči pokojnoga kralja. Komorniku v tork vjutro ove reči je rekel kralj:

— Slab sem. Nikakov apetit nėmam za jesti.

Kralj je pri stolu ostal i počel je delati. Kad su doktori došli, rekel jim je naj se žuriju, jerbo puno važnoga posla ima.

Popoldan opet su došli doktori i na pitanje, kak se čuti, stiha je samo toliko rekel:

— Jako sem slab. Jako sem slab..

Ov dan je kralj ně prosil svoju cigariju, koj pak je svaki dan spušil.

Okolo šeste vure pregovoril je:

— Rad bi se legel.

Za malo vrėme zaspal je kralj i okolo devete vure spušil je svoju plemenitu dušu.

— **Kad budu korunili kralja?** Tak se čuje, da sam Karoly kralj zahtěva, da skim predi koruniju. Pokehdob pak magjarski zakon tak govori, da po smrti pokojnoga kralja. Za šest mesecov svikak se mora novi kralj koruniti, svrha toga med ovim vremenom i Karolya budu korunili. Već se i to čuje, da ova velika svečanost decembra meseca bude.

— **Ulazili smo vu Krajovu.** Za Konstanzom Krajova je najveći varaš. Negdašnje Male Romanije glavni varaš. Naši i nemški šeregi na stopetdeset kilometrov su vdrlí vu Romaniju i prevzeli su Krajova varaša, koj za Bukareštom najviše željeznice ima. Odovud je samo petdeset kilometrov dalko južna granica Romanije. Pokeh-

dob pak su naši ovdí tak dalko vdrlí, presekli su onomu rumunjskomu šeregu puta, kojega su naši iz Orsove pretirali. Sad ov šereg nikut—nikam nemore vu takvu misalovku su ga stisnuli. Svrho toga ova bitka je za nas puno važneša bita, kak vu Dobrudži.

Falkenhayn i Mackensen opet su skazali antantu, kaj znaju, i ravno nas nikaj nebolí, ako smo Monastira zgubili.

— **Što bude korunil kralja?** Kak se čuje Apponyi Albert grof to zahtěva, da József nadherceg, kakti negdašnjega palatinuša vnuk nai dene kurunu novomu kralju na glavu. Zvun toga, da su ně popitali József nadhercega, kakvo mlenje ima on, denes József nadherceg na jednim frontu kakti vodja, velike šerege vodi i on već svrha toga nebi mogel ovu svečanost obaviti. K tomu pak niti naši zakoni to nedopustiju, jerbo to minister prezidenta ide. Tak je i 1867-ga leta bilo, kad je grof Andrássy i Simor hercegnadbiškup su deli kralju na glavu kurunu.

Rusi već 1914-ga naprotuletje su az k boju ravnali. Svakojačka takva pisma su našli naši i nemci vu Rusiji iz kojih je videti, da su se rusi već 1914-ga leta naprotuletje ravnali k boju. Ruskih varašov polgarmestri već su 1914-ga leta marcijuša meseci zapoved dobili, da nesmeju putnicu nikomu dati, takodjer sve nai prepravju k tomu, da rezervišti odmah na prvu zapoved mogli budu k svojim regimentom iti. Zlatne peneze već od 1913-ga leta ně su vu promet pustili. Takodjer već marcijuša meseca vu Szibiriji i Kaukazušu neizmerno vagonov su na skupljali, da odmah moreju soldaciju na europeinsko bojno polje voziti.

Najnověše.

— **Strahovitna nesreća.** Po Ferenc Jožefovim sprevodu strahovitna nesreća se je pripetila. Magjarsku gospodu tri vlaki su nazat dimo vozili. Prvi i drugi vlak srečno je došel vu Budimpeštu s magjarskom gospodom. Ali trećemu vlaku je hudo išlo na putu. Vu Herceghalom jeden vlak jestal na kolodvoru i čekal doklam zosebni vlak prek kolodvora preleti. Vekslina ně su dobro složili i zosebnoga vlaka su na one šinje pustili gde je vlak stal. Zosebni vlak s cělom moćjom se je zaletel vu stojeći vlak. Obedva vlaki su veliko kvar imali. Krič i javkanje se je čulo. Već kak šestdeset su mrtvi stopetdeset oranjenje potegli vun iz ruševine najveć su ih soldati i drugi prostesi ljudi. Ober petdeset jih je jako ranjenih. Iz Budimpešta odmah su zosebnim vlakom doktori i branitelji išli na pomoć.

„Medjimurski kolendar“

za prosto leto 1917. XXXIV. tečaj. Za medjimurski puk sastavil: Margitai Jožef. Ov, naš kolendar je izašel iz stampare Fischela Filipa vu Čsáktornyi. Cena mu je jedna kuruna. Koj k tomu još 10 fillerov pošle za poštu, (tak svega skupa 1 krana 10 fillerov), on more po pošti dobiti kolendara. Sadržaj kolendara je letos osobito povučljiv, zanimljiv i vekši, kak je do vezda bil. Osobito je vnogo za čitati od tabora. Dvadeset i dvě

slikah je vu kolendaru, koje su sve iz boj-
nog polja. Vu kolendaru se nahadjaju sie-
dece stive i popévke od naših najboljih
medjimurskih piscov. 1. Prorok za leto 1917.
— 2. Životopis Emanuela Kollaya i njegova
slika. Napisal Margitai J. — 3. Pijanstvo
(pripovést). Napisal Kollay E. — 4. Sve se
bu poravnalo, (popévka). Složil je Kutnyák
M. zvonar. — 5. Zakaj je tabor? Napisal
Loparics J. — 6. Iz tabora, (popévka). Slo-
žil Gyura Peter. — 7. Riedka privrzenost
psa, (pripovést). Napisal Kollay E. — 8. Kruh
naš svagdašnji. Napisal: Miška. — 9. Na
bojnom polju, (popévka). Složil: Fic Ernő.
— 10. Pripovést od dobroga kapitana. Iz
magjarskoga prevel: Sray F. — 11. Misljenja
na dušnem dnevju. Napisala: Vincetics Agata.
— 12. Boj s rusom, (popévka). Složil Sza-
bol Balaz. — 13. Jeden hrabri vojník, (pri-
povést). Iz magjarskoga prevel Sray F. —
14. Pésma od medjimurskih zvonov. Složil
Dodlek Ferenc. — 15. Iz kmične Romanije.
Iz magjarskoga prevel: Sray F. — 16. Sa-
racanski knez, (pripovést). Iz magjarskoga
prevel Sray F. — 17. Dvie matere, (pripo-
vést). Napisal Kollay E. — 18. Jeden téglec
muškatin, (pripovést). Iz magjarskoga prevel:
Pataki V. — 19. Vernost junačka, (popévka).
Složil je: Veselko Lajos. — 20. Opet sem
céli človek, (pripovést). Iz magjarskoga: Sray
F. — 21. Ljudi poboljšajte se! Napisal: Lo-
parics J. — 22. Naše slike. Napisal M. J.
— 23. Kratki veselí taborski dogodjaji. Dva-
deset i četiri kratke smešne pripovesti. Iz
vun toga jesu vu kolendaru za gospodare
potrebne hasnovite i povuéljive manje stive
i navuki, sejmi i t. d. Preporučamo naš ko-
lendar našim čitateljem! Nebi smela niti
jedna hiža ostati bez ovoga kolendara.

Ház eladás!

Csáktornyan Rákóczy-utca 20.
szám alatti egyemeletes ház a
hozzá tartozó 2 kerttel

eladó!

Bővebbet a tulajdonosnál.

Szivoncsik Antal

Rákóczy-utca 36. sz.

Novi štacun!

Poštuvanim občinstvom
dajem na znanje, da sam na
Csáktornya, vu Festetics-ulici
pokraj kasarne dobro
oredjeno mirodija i kratak
roba štacuna odprla.

Deutsch Ede udovica.

Értesítés.

Van szerencsénk t. betevőink tudomá-
sára hozni hogy a pénzviszonyoktól indítatva
1917. év január 1-től betéteink kamatlábát
4%-ra leszállítjuk.

Perlak, 1916. november 30.

Alsó-Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság
Perlahon.

1395.—1916.

Hirdetmény.

Drávafüred község eladná tu-
lajdonjoggal a jó forgalmu

korcsmáját,

melyhez az italméresi engedély el-
nyerését biztosítja.

Érdeklődők jelentkezzenek a
községbirónál.

Az előljároság.

Eladó ház!

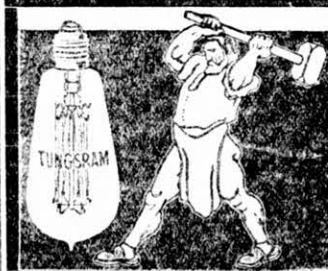
Murakirályon egy

lakóház

kerttel szabad kézből eladó. Bő-
vebb felvilágosítással szolgál a
tulajdonos

Ráth Ida

m. k. postamester
Murakirály.

A „TUNGSRAMLÁMPA“

gazdaságos, mert hosszú élettartalmu.

A minőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungsram“ véd-
jeggyel ellátott lámpát. Gyártja az

Egyesült izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság

Hazai gyártmány!

Ujpest 4.

Hazai gyártmány!

Karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban és jutányos árban kaphatók:

Rosenfeld I. órás és ékszerésznél

Csáktornyan Árpád-tér (takarékpénztári épület).

* Raktáron mindennemű inga-, fali- és zsebórák.

Tört arany és ezüst a legmagassabb árban beváltatik.